

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.423.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 18408 Pana Posła Tomasza Piotra Nowaka, w sprawie opóźnień w wydawaniu decyzji o przyznaniu świadczeń emerytalnych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych (dalej „Zakład” lub „ZUS”), proszę przyjąć poniższe informacje.

Obecnie obowiązującymi aktami prawnymi stanowiącymi o warunkach nabywania prawa do świadczeń emerytalno-rentowych i zasadach ich ustalania, a także zasadach i trybie przyznawania oraz wypłaty tych świadczeń jest ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2025 r. poz.1749, ze zm.) oraz wydane na podstawie art. 116 ust. 5 i art. 128a ww. ustawy – rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz.1412).

Postępowanie w sprawie świadczeń emerytalno-rentowych wszczyna się na podstawie wniosku osoby zainteresowanej, chyba że przepisy ustawy przewidują wszczęcie tego postępowania z urzędu.

Do wniosku o emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, zgodnie z § 10 ust. 1 ww. rozporządzenia, zainteresowany powinien dołączyć dokumenty na podstawie których można ustalić prawo do świadczeń oraz ich wysokość.

Z kolei, zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy emerytalnej, ZUS wydaje decyzje w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Należy więc zauważyć, że termin na wydanie decyzji nie biegnie od chwili złożenia kompletnego wniosku przez zainteresowanego ale od chwili wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania samej decyzji. Ma to istotne znaczenie przy ocenie terminowości rozpatrywania wniosków.

Ponadto, jeśli na podstawie przedstawionych środków dowodowych nie jest możliwe ustalenie prawa lub wysokości świadczenia, za datę wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się datę końcową dodatkowego terminu do przedstawienia niezbędnych dowodów, wyznaczonego przez organ rentowy, albo datę przedstawienia tych dowodów.

Jeżeli wniosek jest kompletny, a ZUS posiada wszystkie dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do emerytury, wydaje decyzje bez zbędnej przewlekłości, w możliwie najszybszym terminie.

Jak wynika z wyjaśnień Zakładu w praktyce wnioski o emeryturę nie zawsze są kompletne. Często brakuje dokumentów, które potwierdzają przebieg ubezpieczenia, okresy zatrudnienia lub wysokość wynagrodzenia. W takich przypadkach ZUS musi wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków formalnych albo pozyskać informacje od pracodawców, następców prawnych zakładów pracy, archiwów państwowych lub innych jednostek organizacyjnych lub instytucji krajowych i zagranicznych. Dopiero po zebraniu

wszystkich dowodów możliwe jest prawidłowe ustalenie prawa do świadczenia oraz jego wysokości.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ma ustawowy obowiązek przeprowadzić postępowanie wyjaśniające. Ma ono zapewnić, że decyzja będzie zgodna ze stanem faktycznym i obowiązującymi przepisami. Czas trwania postępowania zależy nie tylko od działań ZUS-u, ale również od tego, w jakim terminie wymagane dokumenty prześlą wnioskodawcy oraz podmioty zewnętrzne. Dlatego postępowanie wyjaśniające może mieć istotny wpływ na całkowity czas rozpatrzenia wniosku.

Czas rozpatrzenia sprawy może się również wydłużyć, gdy konieczne jest ustalenie lub ponowne ustalenie kapitału początkowego. Dotyczy to osób, które:

- ☐ nie mają jeszcze ustalonego kapitału początkowego,
- ☐ złożyły nowe dokumenty potwierdzające okresy pracy lub zarobki, które powodują konieczność ponownego ustalenia ich kapitału początkowego,
- ☐ muszą mieć ponownie ustalony kapitał z powodu zmian w przepisach, które zaszyły od czasu ustalenia tego kapitału po raz pierwszy.

Czynności te są integralną częścią postępowania emerytalnego i wpływają na termin wydania decyzji.

W okresach zwiększonej liczby wniosków, np. w związku ze zmianą przepisów, Zakład podejmuje działania organizacyjne, aby zapewnić terminową i sprawną realizację zadań. Jednocześnie musi wyjaśnić wszystkie okoliczności niezbędne do wydania decyzji. Jeżeli opóźnienie w wydaniu decyzji lub wypłacie świadczenia wynika z przyczyn, które leżą po stronie Zakładu, osobie uprawnionej przysługują odsetki.

Z informacji Zakładu wynika, że średni czas załatwienia wniosków o emerytury złożonych po raz pierwszy, wyniósł w I kwartale 2026 r. 35 dni (dla spraw, w których prowadzono postępowanie wyjaśniające) oraz 22 dni (dla spraw, w których nie prowadzono postępowania wyjaśniającego). Wskaźnik terminowości wniosków emerytalno-rentowych w I kwartale wyniósł 98%.

Odnosząc się do drugiego z pytań Pana Posła informuję, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie prowadzi statystyki przyczyn opóźnień w opracowaniu spraw, w podziale na kwestie organizacyjne, kadrowe i proceduralne.

Zakład w celu zapewnienia jak najwyższego poziomu terminowości realizacji spraw, m.in.:

- ☐ monitoruje realizację zadań w oddziałach, w szczególności analizuje terminowość rozpatrywania wniosków emerytalno-rentowych oraz bada jakość danych wprowadzanych do systemów informatycznych; w przypadku stwierdzenia ewentualnych nieprawidłowości przy obsłudze spraw na bieżąco przekazuje oddziałom zalecenia,
- ☐ zapewnia pracownikom oddziałów wsparcie merytoryczne przy obsłudze spraw o skomplikowanym stanie prawnym i faktycznym,
- ☐ dostosowuje systemy informatyczne do zmian w przepisach,
- ☐ przekazuje oddziałom wytyczne i instrukcje dotyczące obsługi spraw w związku ze zmianami przepisów oraz instrukcje i tryby obsługi spraw w systemach informatycznych,
- ☐ prowadzi szkolenia dla pracowników i kadry kierowniczej oddziałów w obszarze świadczeń emerytalno-rentowych.

Z wyjaśnień Zakładu wynika również, że stale usprawnia proces obsługi wniosków.
W szczególności:

- ☐ rozwija automatyzację i robotyzację procesów, aby wspierać pracowników w obsłudze wniosków,
- ☐ rozwija narzędzia do monitorowania terminowości realizacji spraw,
- ☐ na bieżąco monitoruje realizację spraw, aby zapewnić ich terminowe załatwienie.

Wszystkie te działania służą zapewnieniu sprawnej i terminowej obsługi wniosków przy jednoczesnym zachowaniu obowiązku dokładnego wyjaśnienia wszystkich okoliczności, mających wpływ na ustalenie prawa do świadczenia oraz jego wysokości.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Małgorzata Baranowska
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/